

Hegel a Anaxagoras

Úsvit principu svobody

- „Princip subjektivní svobody se tu však projevuje především ještě v jednotě s všeobecným základem řecké mravnosti, jež měla charakter zákonů, ba dokonce i s mytologií, a tak zrodil úsvit principu svobody, jenž dovoloval géniovi svobodně uskutečňovat jeho koncepce, veliká umělecká díla výtvarného umění a nesmrtelná díla poesie a historie. Princip subjektivity posud ještě nenabyl formy, jež osamostatňuje moment zvláštnosti jako takový, jež činí z obsahu výlučně subjektivní obsah, subjektivní alespoň na rozdíl od všeobecného základu, od obecně platné morálky, obecného náboženství, od obecně platných zákonů. ... Později se nám forma subjektivity osamostatní pro sebe a vstoupí do protikladu proti substanciálnímu, proti morálce, náboženství, zákonu. Základ tohoto principu subjektivity, avšak ještě zcela všeobecný základ, vidíme v Anaxagorovi. (s. 280)“

De-spiritualizace

„Vůbec jsme mohli poznamenat již při rozboru Thaleta, Anaximandra a jiných, že učinili ze slunce, měsíce, země a nebeských těles pouhé věci, to znamená předměty vnější duchu, a nepovažovali je už za živoucí bohy. ...

Je možno odvodit věci z myšlení a je podstatným činem myšlení, že takovéto předměty, jež se nazývají božské, a představy o nich, jež je možno nazvat poetické, zavrhuje spolu s pověrou v celém jejím rozsahu, že je degraduje na to, co nazýváme přirozenými věcmi. Neboť v myšlení jakožto v identitě sebe a bytí si duch uvědomuje sám sebe jako pravdivou skutečnost, takže se v myšlení ve vztahu k duchu degraduje to neduchovní a materiální na věci, na negativitu ducha. ... (s. 281)“

Jsme na počátku

„... je třeba říct, že se velmi zmenšuje. To ostatní v Anaxagorově filosofii ale vypadá tak, že se velmi zmenšuje, když se naplnil takový princip. Proti tomuto obecnému principu na druhé straně byti, hmota, vůbec smyslova rozmanitost, možnost - ono obecné je skutečností. ... v sobě každá věc obsahuje všechny ostatní věci — vodu, vzduch, kosti, ovocné plody —, tak naopak voda v sobě obsahuje maso jako maso, kosti atd. Anaxagoras se tedy vrací k nekonečné rozmanitosti principů. Co je smyslově vnímatelné, to podle něho vzniklo z nich ve všech směrech. Anaxagoras, který vymezuje absolutní podstatu jako obecnou, opouští zde, při předmětné podstatě či hmotě, obecnost a myšlenku.“ (s. 286-287).

Jsme na počátku - Sokrates

- měl jsem radost, že jsem v Anaxagorovi našel učitele o "ině jsoucna" (dobra),
„vše ve smyslu ch ch zorů. Anaxagoras, zda je Zeme
či, a až mi vysvětlí toto, vyloží mi ž inu a nutnost věci - tak, že
mi e, že jedna či jejich nka je lepší. A řekne-li snad, že ina je
uprostřed, jistě mi vyloží, že to tak je lepší, že je ina uprostřed" (to znamená,
že vyloží vnitřní el te věci o sobě a pro sebe, nikoliv užitek jako zevně určeny
el). „A když mi to Anaxagoras zal, tu jsem poznal, že mi už dny druh
in nevyloží - ani o slunci, ani o ci a ch ch tělesech, ani o tom,
jak jem kol sebe haji, ani o jejich rychlostech, ani jaké mají vlastnosti.
Přidělil-li každé jednotlivině její inu, a všem dohromady, myslel jsem, že vyloží
to nejlepší z každé jednotliviny a ze všech dohromady" (svobodnou ideu, jsoucí o
sobě a pro sebe, absolutní konečný el). „Nevzdal bych se to naděje ani za
mnoho peněz, chopil jsem se horlivě ch spisů a četl jsem je co
nejusilovněji, abych poznal co ve, co je dobře a co je špatně. Ale to bne
naděje jsem byl hle zbaven, když jsem viděl, že Anaxagoras va k věcem
ani cestou myšlenky, ani cestou ch důvodů, brž že k tomu bere tr, oheň
a vodu a ještě mnoho ho a stejně ho.“ (s. 292)